

Een kijkje in de gymzaal van...

Sander van Weerlee-Feenstra

Een rubriek in de praktijk van *Lichamelijke Opvoeding Magazine* is 'Een kijkje in de gymzaal van..' Daarbij komt een LO-docent in beeld die gevraagd wordt zijn visie en werkwijze te delen met collega's. Dit keer is een collega uit het primair onderwijs aan het woord die een bewuste keuze maakt voor het vak Bewegingsonderwijs.

TEKST (RED)

Even voorstellen

Mijn naam is Sander van Weerlee-Feenstra.

Op welke school/scholen geef je les?

Op dit moment geef ik les op Dalton de Leeuwkerk in Leiderdorp en de Sint Josephschool in Leiden.

Hoeveel jaren geef je les?

Ik geef 14 jaar les, waarvan 11 jaar gymles.

Hoeveel uren geef je les?

0,8 FTE, ongeveer 30 uur per week. Maar in praktijk zijn dat er veel meer.

Welke opleiding heb je gedaan?

Ik ben na de havo begonnen op de Pabo. Netjes in vier jaar afgerond. Daarna twee jaar orthopedagogiek aan de Universiteit Leiden. Niet afgemaakt, wel twee jaar veel geleerd. Daarna de Post-hbo opleiding Leergang Bewegingsonderwijs van twee jaar.

Waarom ben je deze opleiding gaan doen?

Ik was na de havo van plan om de alo te doen. Na de toelatingstest ging ik twijfelen en ben ik begonnen aan de Pabo. Het lesgeven aan kinderen vond en vind ik het leukste wat er is. Op de Pabo heb ik alles gedaan wat met bewegingsonderwijs te maken had. Na de Pabo had ik altijd het idee dat ik iets miste in mijn werkomgeving om goed te functioneren als groepsleerkracht en ben ik orthopedagogiek gaan studeren. Dat vond ik erg leerzaam totdat ik een baan kreeg aangeboden waar ik ook gymlessen mocht geven. Ik vond mij toen niet bekwaam genoeg en heb zo tijdens het werken nog de Leergang Bewegingsonderwijs gedaan.

Hoe kijk je terug op je opleiding?

De Leergang Bewegingsonderwijs heeft mij sterk gevormd zoals ik nu professioneel bezig ben. Maar ik heb ook geleerd te kijken hoe er normaal les gegeven wordt. Kijk naar de leerling en trek dan je plan op basis waarvan er behoefte is. Of het nu een sterke of een zwakke beweger is, als iedereen maar op eigen niveau aan de slag kan. Iedere leerling verdient goed bewegingsonderwijs.

Ik heb het gevoel doordat ik eerst de pabo heb afgerond (dit is in de basis een pedagogische academie), ik heel goed kan inspringen op alle pedagogische uitdagingen die je tijdens een les

bewegingsonderwijs tegenkomt. Een veilig klimaat is immers de basis om te kunnen leren (bewegen). Dit helpt enorm in mijn werk als gymleerkracht. Door de pabo-opleiding weet ik ook hoe het onderwijssysteem buiten de zaal werkt. Ik weet wat het is om als groepsleerkracht voor de klas te staan en weet daardoor heel goed hoe ik het beste met de groepsleerkrachten kan samenwerken. Uit eigen ervaring weet ik bijvoorbeeld dat je tijdens de CITO-toetsen niet aan een leerkracht iets extra's moet vragen, maar ik weet ook dat er tijdens rustigere periodes best tijd is om bijvoorbeeld een keer met de kleuters extra te gaan gymmen.

Heb je andere taken binnen school?

Op de Josephschool doe ik alle sporttoernooien en wat daarbij komt kijken, zoals extra trainingen voorbereiden zodat alle deelnemende kinderen goed voorbereid aan de start verschijnen. In Leiden is er een sportcommissie die veel verschillende toernooien (zoals schaatsen, voetbal, korfbal, zwemmen) organiseert op locatie. Buiten dat de kinderen dat erg leuk vinden, levert het nog resultaat op ook.

Ook zit ik in een paar werkgroepen. Binnen school zorg ik voor deelnemers voor de Leidse Avondvierdaagse. We hebben op school een werkgroep voor kleutergym, waar we met collega's zeer veel resultaat hebben geboekt, zoals meer materiaal, een eigen methode (ik heb leskaarten gemaakt op basis van het boek *Basislessen voor kleuters in de speelzaal*) en een vakleerkracht voor kleutergym. Ik heb daarvoor veel overlegd met de collega's over kleutergym waardoor er een goed overzicht kwam waar behoefte aan was. Aan de hand daarvan heb ik een ontwikkelingsplan en beleidsplan geschreven. Met deze plannen kon ik goed verantwoorden waarom we deze behoeften hadden met kleutergym. Hierdoor konden we als werkgroep de directie en collega's overtuigen van het belang van kleutergym en konden we de veranderingen geleidelijk invoeren. Zo gymmen de kleuters nu drie keer in de week met een vaste jaarplanning en een keer in de week met een vakleerkracht.

Ik vind het erg leuk om stagiairs (alo en Pabo-leergang Bewegingsonderwijs) te begeleiden in hun weg om goede gymleerkrachten te worden. De ontwikkeling die stagiairs maken tijdens hun stage vind ik altijd erg interessant.

Ik ben bezig op het gebied van de motorische ontwikkeling de zorg te verlenen. Daar ben ik veel in overleg met de Interne Begeleiding om de kinderen met motorische problemen te signaleren en goede begeleiding te geven. Dat lijkt een beetje op MRT, maar is ook bedoeld om een goede hulpvraag te formuleren en kinderen goede externe zorg te bieden bij een specialist. Omdat ik geloof dat de motorische ontwikkeling

ook neveneffecten heeft op sociale, cognitieve en communicatieve ontwikkelingen, is het van belang hier aandacht aan te besteden.

Buiten school zit ik in de stuurgroep van de Leidse Koningsspelen. Deze stuurgroep organiseert met veel verschillende partijen de Koningsspelen voor ruim 9000 Leidse kinderen. Hiernaast zit ik in de sportcommissie voor schoolsporttoernooien in Leiden. Ik vind het een eer dat ik voor deze functies gevraagd ben.

Hoe zou je jezelf typeren als leraar?

Ik zou mijzelf willen typeren als een enthousiaste en gepassioneerde gymleerkracht. The sky is the limit als het gaat om uitdagingen aangaan. Ook moet iedere leerling zich prettig moet voelen als ik lesgeef en sta ik daardoor open voor de dingen die een kind bezighouden.

Visie op het vak Hoe kijk je terug op de tijd dat je lesgeeft?

Mijn tijd dat ik heb lesgegeven is niet die van de gemiddelde leerkracht. Ik ben begonnen als groepsleerkracht. Maar ik had al snel genoeg door dat dat niet mijn roeping was. Na orthopedagogiek gestudeerd te hebben kreeg ik een nieuwe baan als groepsleerkracht van groep 4 en groep 7, waar ik de kans kreeg om gymlessen te geven als vakleerkracht. Ik ben al snel de groep uitgegaan en ben ik alleen maar gymles gaan geven. In combinatie met de Leergang Bewegingsonderwijs heb ik zeer veel geleerd (met veel trial and error) om te ontdekken wat ik belangrijk vind in het lesgeven in het algemeen en in bewegingsonderwijs in het bijzonder. Nu ben ik in staat om nieuwe uitdagingen en projecten aan te gaan wat ook nog resultaat levert in het onderwijs.

Hoe heeft het vak zich in die tijd ontwikkeld bij jou in de les/in jouw lesgeven?

Toen ik net klaar was met de opleiding bewegingsonderwijs was het trucje (een handstand of wendsprong bijvoorbeeld) erg belangrijk. Ik ben nu een weg ingeslagen, die gedragen wordt

door wetenschappelijke onderbouwing, dat je pas tot een trucje kan komen als er aan veel voorwaarden wordt voldaan. Nu staat het bewegen centraal, welke beweging dan ook. Het is aan mij om het arrangement zo dwingend te maken, dat het herkenbaar is in de leerlijnen. Zo maak ik bijna iedere week gebruik van bobbelbanen. Het zorgt ervoor dat de kinderen veelzijdig en gevarieerd bewegen, waardoor de mooiste trucjes zelf worden geleerd. Omdat het kind zelf verantwoordelijk is voor de eigen beweging, ontstaat er een intrinsieke motivatie en creativiteit om keihard je best te doen. En dat zorgt weer voor veel plezier waardoor er een positieve vicieuze cirkel ontstaat waardoor de kinderen niet alleen motorisch sterk worden, maar ook zelfvertrouwen krijgen en met een goed gevoel terugkijken op de gymlessen.

Welke ontwikkelingen hebben jouw speciale aandacht?

De ontwikkelingen die de kinderen motiveert nog meer op zoek te gaan om iets nieuws te leren, zonder dat het voelt als leren. Bovendien ben ik erg nieuwsgierig naar de wetenschappelijke onderzoeken naar het verband tussen het verbeteren van de executieve functie en het bewegingsonderwijs.

De praktijk

Wat is voor jou leerlingen een favoriete activiteit?

Het lijkt erop dat alles dat 'uit het plafond komt' als erg leuk wordt ervaren door de kinderen. Zwaaien en slingeren is voor veel kinderen een favoriet nummer. Maar ook het klimmen en klauteren.

De meeste kinderen vinden de bobbelbanen erg leuk. Vooral omdat ze op eigen niveau en tempo gevarieerd verschillende bewegingopdrachten kunnen doen. Met name dat het op hun eigen manier kan, wordt als erg leuk ervaren. Maar ook de nieuwere dingen zoals fietsen, skateboards en skeelers slaan goed aan.

Wat is voor jou belangrijk in de omgang met leerlingen?

Kinderen moeten zich op hun gemak voelen bij mij. Ik geef daarom zeer veel complimenten. Als het niet om het bewegen gaat, dan wel op hun haar

of gedrag naar een ander. Hoe meer complimenten ze krijgen, des te alerter ze zijn als ik kritiek heb. Dan ben ik het zinnetje 'ik krijg altijd de schuld' voor, omdat ik op andere momenten positief ben geweest. Ik ben van mening dat kinderen daardoor beter luisteren als ik iets serieus te vertellen heb. Dat is wel erg handig als je les aan het geven bent.

Hoe draag je dit uit in je lesgeven?

Heel veel positieve dingen die ik zie worden benoemd. Zo horen ook andere kinderen hoe het kan of moet. Ik denk dat er daarom een positieve werksfeer ontstaat en dat er zo veel mentale veiligheid ontstaat, wat het leren weer ten goede komt.

De toekomst

Hoe zie jij de toekomst voor jezelf in dit vak?

Ik zie mij zelf wel nog een hele tijd lesgeven in de gymzaal. Hopelijk kan ik mij ook bezighouden met onderzoeken om aan te tonen dat de hoeveelheid gymlessen en de kwaliteit ervan het leren op school positief beïnvloedt en de leerpotentie vergroot. Verder denk ik dat ik mij meer ga bezighouden met activiteiten en projecten in Leiden. Dus de Koningsspelen Leiden en Sporttoernooien organiseren, daar blijf ik mijn aandeel in leveren. Dit zijn projecten die je met andere vakcollega's doet en veel genoegdoening geeft.

Hoe zie jij de toekomst voor het vak?

Er wordt al veel gedaan om besturen en overheden te overtuigen met wetenschappelijk onderzoek. Maar misschien moet gym een onderdeel worden in het onderwijssysteem zodat het geen apart vak is, maar waarbij net als bij andere vakken het leren centraal staat. Het onderwijs moet niet zonder gymlessen kunnen, omdat er dan waardevolle informatie en positieve lesbeleving verloren gaat.

Dat zal dan voor een andere benadering zorgen in de bewegingsonderwijswereld en daar ligt een mooie uitdaging voor de ALO's. Wellicht kan er worden samengewerkt met andere pedagogische studies, zoals de Pabo en Pedagogische wetenschappen op de universiteiten om de vakleerkrachten van de toekomst nog meer voor te bereiden op het adaptief onderwijs.

Contact:
Sander van Weerlee
svweerlee@josephschool.nl

Foto's:
Sander van Weerlee

Kernwoorden:
interview docent
bewegingsonderwijs,
vak-visie, praktijk
bewegingsonderwijs po

